

Služebnímu platu obžalovaného (platu posledního stupně VI. třídy) přikládá rozsudek, označuje jej jako plat poměrně dosti vysoký, význam zřejmě upřílišněný, uváží-li se jednak, že dle zjištění samotného rozsudku jiných aktiv nebylo, pasíva obžalovaného pak že činila neméně než 233.605 Kč, jednak že obžalovaný, narozený podle rozsudku dne 8. září 1865, byl v rozhodné době (v letech 1920—1923) mužem věku poměrně již značně pokročilého. Sliby, učiněné mu jeho zeti, označuje však zmateční stížnost vším práven jako pochybné a vratké, když dle rozsudkového zjištění jeden z nich, Rudolf N. obžalovanému slíbil jen, že mu bude pomáhati měsíčně větší částkou, jejíž výše však ani přibližně určena nebyla, druhý, Adolf Sch., pak slíbil jen zcela všeobecně, že obžalovanému pomůže. Okolnost, že obžalovaný mohl, jak se praví v rozsudkových důvodech, býti přesvědčen, že bude moci své věřitele uspokojiti třebaže po splátkách a v delší době, nemohla v něm tudíž vyloučiti pro rozhodnou dobu vědomí, že jest neschopen platiti. Na tom nemění ničeho ani okolnost, v rozsudkových důvodech dále zdůrazňovaná, že totiž sumy, které si obžalovaný vypůjčoval, nebyly podle tvrzení obžalovaného, jemuž soud uvěřil, takové, jak byly uvedeny v dotaznících, a že jeho dluhy vedlejšími poplatky a splácením životních pojistek rostly jako lavina tak, že prý obžalovaný nemohl tušiti, že jeho dluhy vzrostou až do výše přes 200.000 Kč. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek nalézacího soudu zrušiti jako zmatečný podle čís. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř. a odkázati věc podle Šu 288 čís. 1 a 3 tr. ř. na soud prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 1915.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Hanobení jest »štvavé«, je-li objektivně způsobilé vzbuditi nepřátelské smýšlení proti republice nebo národu.

Pokud hra nebo zpěv dynastické hymny rakouské a německé spadá pod ustanovení Šu 14 čís. 1, 5 zákona.

((Rozh. ze dne 4. března 1925, Zm I 799/24)).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 10. listopadu 1924, pokud jím byl obžalovaný podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle Šu 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti rozsudku, pokud byl jím obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin podle Šu 14 čís. 5 zák. z 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. Nalézací soud připouští, že jednání obžalovaného, o němž rozsudek

zjišťuje, že dne 16. září 1924 v T. v hostinci »U zeleného stromu« v přítomnosti nejméně 10 osob, tedy veřejně, hrál na klavír a zpíval hymny »Gott erhalte«, »Heil Dir im Siegeskranz« a písně »Deutschland über alles« a »Prinz Eugenius der edle Ritter«, jest »za jistých okolností způsobilé hanobiti republiku a Československý národ tak, že to může snížit vážnost republiky a ohrozití obecný mír v ní«, uváží-li se, že zmíněné písně (mimo »Prinz Eugen-Lied«) jsou písněmi politickými, jež dlužno pokládati vzhledem k změněným ústavním poměrům v republice za zakázané, neshledal však přes to v činnosti obžalovaného skutkové podstaty přečinu podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, na který bylo žalováno, s odůvodněním, že hra a zpěv těchto písní na zábavném večírku nepolitického sdružení, v pokročilé noční době, obžalovaným, který není politickým agitátorem a štváčem a ve zpěvu hledá pouze obživu, nelze pokládati za akt surový nebo štvavý.

Právem namítá proti tomu zmateční stížnost státního zastupitelství, že soud nesprávně vyložil zákonný znak štvavosti (o surovosti, poukazující na použitý prostředek hanobení, zde ovšem nelze mluvit), přehlédnuv, že hanobení je i tenkrát trestným, když při něm nebylo použito surového prostředku, může-li však vyvolat štvavý účinek, t. j. je-li objektivně způsobilé, vzbudit nepřátelské smýšlení buď proti republice nebo proti národu. O tom však v tomto případě nelze pochybovat, uváží-li se, že obžalovaný přednášel na území republiky písně, oslavující jednak císařské dynastie habsburskou a hohenzollernskou, jednak císařské monarchie rakouskou a německou, stojící v příkré protivě k demokraticko-republikánskému Čs. státu, a že ve vychvalování a oslavování oněch nutně spočívá zlehčování tohoto státu, in abstracto zajisté způsobilé vyvolat aspoň u posluchačů, jejichž smýšlení k novému státu není dosti loyálním, náladu a smýšlení republiky nepřátelské. První soud, nepřihlížeje vůbec k možným účinkům jednání obžalovaného, vyloučil zákonný znak štvavosti způsobem právně mylným, který činí rozsudek zmatečným podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Nálezací soud se ovšem nevyslovil s určitostí o tom, zda shledává ve hře a zpěvu oněch písní hanobení republiky nebo československého národa, způsobilé snížit vážnost republiky neb ohrozití v ní obecný mír. Za tím účelem bude nutno, by se blíže zabýval obsahem a tendencí oněch písní a aby uvážil okolnosti, za nichž se čin stal, zejména, že byl spáchán v obci a na území jazykově smíšeném, dále že obžalovaný, byv hned druhý den volán k zodpovědnosti za svůj zpěv od českého učitele H-a, který v hostinci »U zeleného stromu« téže noci přenocoval, odbyl ho slovy, svědčícími po případě o jeho protistátním smýšlení, kteréžto okolnosti nejsou bez významu pro posouzení trestného úmyslu pachatelova a způsobilosti jeho činu, ohrozití obecný mír v republice. Pro nedostatek potřebných zjištění v tomto směru, jakož i proto, že se soud vůbec nezabýval subjektivní stránkou viny obžalovaného, a nevyslovil se o tom, zda směřoval jeho úmysl k hanobení republiky, po případě i Čs. národa, a zda byl si obžalovaný vědom, že z jeho činu mohou vzejít následky, jimž chce zákon v §u 14 čís. 5 zákona zabránit, (snížení vážnosti republiky, ohrožení obecného míru v ní), nelze rozhodnouti ve věci samé.

Kdyby první soud po opětovém projednání věci neshledal v jednání obžalovaného skutkovou podstatu přečinu podle §u 14 čís. 5 zák. na

ochranu republiky, bude mu uvážiti, zda nespadá veřejný zpěv obou hymen »Gott erhalte« a »Heil Dir im Siegeskranz« pod trestní sankci čís. 1 Šu 14 zákona, t. j. zda nelze jednání obžalovaného v tomto směru kvalifikovati spíše jako veřejné pobuřování buď proti státu (pro jeho vznik) nebo proti demokraticko-republikánské formě státní. Nalézacímu soudu bude při tom zkoumati, zda obžalovaný oním účinným prostředkem, hrou a zpěvem státních a dynastických hymen monarchistických států, na jejichž troskách vznikl Československý stát, se snažil působiti na cit svých posluchačů ve smyslu Čs. státu nepřiznivém; neboť, předváděl-li jim slavné a v minulosti vítězné monarchie a jejich dynastie jako vzor a ideál státního zřízení, pak se po případě snažil tím vyvolati v nich duševní stav, Čs. státu s demokraticko-republikánským zřízením nepřiznivý a pobuřovati proti němu, ať již pro jeho vznik anebo pro jeho ústavní formu, nebo pro obojí. Že použitý prostředek byl k vyvolání takového účinku obžalovaným způsobitelným, mohlo by případně plynouti z úvahy, že obžalovaný hrál a zpíval před obecností národní menšiny, jejíž část dodnes nenašla správného poměru k novému státu a s jeho vznikem a trváním se nemůže smířiti.

Čís. 1916.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

K pojmu »pobuřování«.

Přečin Šu 14 čís. 1 zákona jest deliktem ohrožovacím. Nezáleží na tom, měla-li činnost pachatelova nějaký zevní účinek; stačí, byl-li projev pachatelův způsobilý a pachatel zamýšlel vyvolati zášť nebo opovržení proti některému z právních statků tam jmenovaných.

Spadá sem výрек ke komunistické mládeži, aby šla klidně k odvodům, cvičila se ve zbraní a nezapoměla, že je kmenem příští rudé armády.

(Rozh. ze dne 4. března 1925, Zm I 32/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 28. listopadu 1924, jímž byl obžalovaný podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin rušení obecného míru podle Šu 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudek první stolice zjišťuje, že obžalovaný prohlásil v řeči, již tlumočil při oslavě 1. máje požadavky komunistické mládeže, mezi jiným, aby dělnická mládež šla klidně k odvodům, dostála své vojenské povinnosti a cvičila se ve zbraních, aby však nezapoměla, že jsou kmenem příští rudé armády. Přes zjištění těchto vět, v nichž shledala obžaloba projev, že přijde v Čs. státě na místo nynějšího vojska vojsko rudé, tudíž na místo nynější ústavy ústava republiky sovětské, a proto pobuřování proti samostatnosti, správněji proti demokraticko-republikánské formě Čs. republiky podle Šu 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky,